

EL GRAN AMFITRIÓ

JOSEP GRAS

La darrera pel·lícula de Paolo Sorrentino (Nàpols 1970), autor entre altres de la també elogiada *Il Divo* (2008) —amb un Toni Servillo més contingut i mesurat que en aquesta seva darrera interpretació però igualment magnífic—, és molt ambiciosa en el pla temàtic, tant que algunes de les seves idees, realment interessants, només les pot esbossar al llarg de la cinta.

Un esbós vigorós, això sí, traçat amb pols ferm i creatiu. El resultat és un relat cinematogràfic fascinant i hipnòtic, i sorprenentment cohesionat malgrat el risc de dispersió i d'excés que podia haver malmès el film en qualsevol moment.

Per davant de tot, *La grande bellezza* és un homenatge inequívoc al món de Federico Fellini, un reconeixement del seu immens llegat que Sorrentino demostra

que admira i que, en certa manera, reivindica perquè sigui tingut en compte en uns moments actuals d'aclaparadora mediocritat cultural i artística. El referent més clar el tenim en la mítica *La dolce vita* (1960), l'esperit de la qual és present en la pel·lícula de Sorrentino i n'impregna el nucli argumental. Però també hi són identificables ressons de *Fellini 8 e mezzo* (1963) —l'estil oníric amb què es dona pas a l'evocació de records— i de *Roma* (1972), sobretot en aquelles escenes en què predomina el to grotesc i alguns personatges són caracteritzats amb un marcat aire caricaturesc: recordem la recepció de la monja aspirant a santa que s'ofereix als alts jerarques eclesiàstics, o fins i tot qualsevol de les festes celebrades entre els amics i coneguts de Gambardella.

Com el personatge principal de *La dolce vita* —el *paparazzi* interpretat per Mastroianni—, també aquí Jeff Gambardella no tan sols participa d'aquesta vida frívola que batega en les nits romanes, sinó que n'és el guia, el gran amfitrió. Però alhora, gràcies a la seva situació professional (escriptor en hores baixes, autor en la joventut d'un sol llibre, reciclat ara a famós periodista de la tafaneria social i dels esdeveniments més esnobs), n'és també un observador privilegiat i, per tant, el perfecte crític vers un món tan enlluernador com vacu i absolutament efímer.

Gambardella es converteix així en el cronista d'aquesta mundanitat,

de la Roma nocturna i desenfrenada que resplendeix, encara que de manera fugaç, a l'ombra dels palaus decadents, sota la mirada impertèrrita dels bustos immortals. Tot aquest «remolí de la mundanitat», com ell mateix l'anomena, fet de festes extravagants, d'exhibicions artístiques presumptament avantguardistes, de cerimònies socials i religioses centrades sobretot en la popularitat i el manteniment de l'estatus, no és més que un circ, una gran i voluptuosa fira de vanitats que amaga les veritables preocupacions, la identitat real d'una societat sumida en una inestabilitat política i econòmica, i fins i tot existencial. El personatge de Romano n'és un bon exemple o, per què no, el del mateix Gambardella, malgrat el seu posat de satisfacció gairebé permanent.

Però *La grande bellezza* no és només aquesta mirada mordaç i impúdica, personificada en un home sensible i alhora cínic com és Gambardella, sobre la decadència actual de la ciutat eterna i, per extensió, de tota la Itàlia post-Berlusconi. La pel·lícula de Sorrentino, feta de contrastos en contínua alternança (de la interpretació coral a la Fontana dell'Acqua Paola, durant la primera seqüència, a la voràgine d'una de les festes de Gambardella), ens parla de la bellesa, de la bellesa perduda, de la que roman massa amagada i que només en comptades ocasions es deixa veure o que nosaltres som capaços de percebre. I aquesta, la *gran bellesa* que proclama el títol, la que finalment ens

commou i dóna sentit a una vida viscuda de manera potser massa displicent, es mou sempre entre l'efímer, allò més trivial i frívol (la mundanitat, els plaers dels instints més bàsics, el luxe i l'opulència, el poder) i el que és transcendent, perdurable, essencial. Veiem, en aquest sentit, que tota la disbauxa i el ritme trepidant i festiu en el dia a dia de Gambardella no aconsegueixen esborrar la malenconia per l'amor perdut de joventut. El mateix Gambardella diu gairebé al final, en un dels moments més colpidors del film: «*Tot és a recer sota el xivarri i el soroll: el silenci i el sentiment, l'emoció i la por, les demacrades i inconstants espurnes de bellesa, la decadència, la desgràcia i l'home miserable*».

Sorrentino ens mostra aquesta contraposició entre allò passatger i el que pot arribar a sedimentar dins nostre amb un estil abrupte però profundament poètic: constants *travellings* per capturar el diàleg entre acció intensa i reflexió, extroversió i gaudi il·limitat *versus* introspecció i recolliment (fragments fugaços de vida reclosa en convents serveixen de contrapunt als plaers i satisfaccions de la vida exterior), i un singular ús de la llum en la fotografia, sobretot per donar èmfasi al rostre del personatge principal segons el seu estat d'ànim i la particularitat de l'entorn.

Hipnòtica, addictiva, *La grande bellezza* convé ser vista, viscuda, assumint-ne un cert risc: el de fer-nos sentir, a la seva conclusió, una mica més nostàlgics (encara) que abans, però també més feliços.